

Raport z konsultacji publicznych
projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji
Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby
Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony
Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin

Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006) projekt został udostępniony także w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Ponadto projekt ustawy został przekazany do następujących partnerów społecznych:

- 1) Rada Dialogu Społecznego,
- 2) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”,
- 3) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- 4) Forum Związków Zawodowych,
- 5) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Policjantów,
- 6) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy Straży Granicznej,
- 7) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Pożarnictwa,
- 8) Związek Zawodowy Strażaków „Florian”,
- 9) Krajowa Sekcja Pożarnictwa NSZZ „Solidarność”,
- 10) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa,
- 11) Związek Emerytów i Rencistów Pożarnictwa RP,
- 12) Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych,
- 13) Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”,
- 14) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
- 15) Konfederacja „Lewiatan”,
- 16) Business Centre Club – Związek Pracodawców,
- 17) Związek Rzemiosła Polskiego.

Stanowiska do projektu zostały przekazane przez:

- 1) Zarząd Główny Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych,
- 2) Zarząd Główny Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów,
- 3) Federację Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”,
- 4) Związek Rzemiosła Polskiego,
- 5) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Pozostałe z wyżej wymienionych podmiotów nie przedłożyły stanowiska do projektowanej ustawy do dnia przekazania projektu pod obrady Stałego Komitetu Rady Ministrów.

Ponadto uwagi do projektu, w trybie przekazania zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem ustawy, przedstawił Zarząd Główny Związku Emerytów i Rencistów Straży Granicznej.

W ocenie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policijnych przygotowany przez MSWiA projekt ustawy narusza podstawowe zasady konstytucyjne: ochrony praw nabytych, niedziałania prawa wstecz, zaufania obywateli do państwa. Wbrew zapewnieniom autorów ma charakter represyjny i stosuje zasadę odpowiedzialności zbiorowej wobec obywateli RP, którym nie udowodniono popełnienia żadnego przestępstwa. Co więcej, stanowi ponowną karę za te same domniemane ich winy. Szczegółowe argumenty prawne stanowiska Zarządu Głównego Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policijnych zostały zawarte w załączonej do tego stanowiska opinii pana prof. dr. hab. Marka Chmaja. Obszerna opinia sprowadza się do zamieszczonych na jej końcu następujących konkluzji:

1. Przepisy Projektu rażąco naruszają art. 2 Konstytucji i wynikające z niego zasady: zaufania do państwa i prawa oraz ochrony praw nabytych, art. 32 ust. 1 oraz art. 67 ust. 1, art. 69 i art. 71 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Takie regulacje, jak zawarte w Projekcie, należy uznać za niedopuszczalne w demokratycznym państwie prawa.

2. Projekt ma na celu obniżenie - po raz drugi - świadczeń emerytalnych byłym funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa. Takie działanie godzi w fundamentalną dla ustroju demokratycznego państwa zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa (art. 2 Konstytucji). Obywatele nie mogą ufać prawodawcy, który korzysta z tego typu instrumentów w zależności od nastrojów politycznych, zwłaszcza gdy istotna ingerencja w prawa jednostek następuje po raz drugi w krótkim odstępie czasu.

3. Kontekst regulacji stanowi podstawę do stwierdzenia, że prawodawca stosuje odpowiedzialność zbiorową w stosunku do byłych funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa, a w dodatku karze te osoby po raz drugi. Skoro pierwotne obniżenie świadczeń miało pozbawić te osoby „przywilejów”, to nie można obecnie pozbawić tego, co już odebrano. Ponadto, wskaźnik do jakiego proponuje się obniżyć policyjną emeryturę, tj. 0,5% nie jest spotykany na gruncie żadnej innej regulacji w zakresie świadczeń emerytalno-rentowych, zarówno w RP, jak i w UE.

4. Projektowana regulacja stanowi obejście drogi odpowiedzialności karnej — jest metodą ukarania osób, które nie podlegają odpowiedzialności karnej, gdyż nie dopuściły się popełnienia przestępstwa w latach 1944-1990 w związku ze służbą w organach bezpieczeństwa, a następnie zostały „pozytywnie zweryfikowane”, zaś ich jedynym przewinieniem jest fakt przynależności do służby, której zadania i cele są w obecnym ustroju demokratycznym surowo potępione.

5. Przepisy Projektu, według niemającego uzasadnienia algorytmu, odbierają istotną część lub całość renty inwalidzkiej osobom niezdolnym do pracy, których egzystencja w konsekwencji może zostać zagrożona. Całkowicie niezrozumiałym jest również obniżenie świadczeń renty rodzinnej wypłacanych uprawnionym po zmarłym funkcjonariuszu, emerycie lub renciście - dzieciom, niezdolnym do pracy lub niemającym możliwości zarobkowania wdowom, czy rodzicom ubezpieczonego. Takie działanie ustawodawcy zaprzecza zasadzie zaufania do państwa i prawa (art. 2 Konstytucji).

6. Regulacje Projektu rażąco naruszają zasadę ochrony praw nabytych (art. 2 Konstytucji). Nie zostały spełnione żadne z warunków dopuszczalności ograniczenia tych praw.

7. Projektodawca dopuszcza sytuację, w której uprawniony zostanie pozbawiony świadczenia rentowego w całości albo w istotnej części oraz do czasu zweryfikowania legalności decyzji nie będzie otrzymywał świadczenia lub jego wysokość będzie na tyle niska, że uniemożliwi mu egzystencję.

8. Regulacja Projektu wprowadza zasadę odpowiedzialności rodziny funkcjonariusza za jego postawę zawodową lub moralną. W żadnym zakresie nie przyczyni się to do przywrócenia sprawiedliwości, wprost przeciwnie, rozszerzając zakres odpowiedzialności za czyny na krąg rodziny osób, których postawę projektodawca potępia, jest niesprawiedliwe, gdyż dotyka osób zupełnie niewinnych i niemogących ponosić odpowiedzialności za działania swoich krewnych. Rozwiązania zawarte

w Projekcie są tak daleko idące, że mogą nawet pozbawić uprawnionego do otrzymania renty rodzinnej.

9. Analizowany Projekt różnicuje w sposób nieuzasadniony sytuację prawną uprawnionych do policyjnych świadczeń emerytalno-rentowych. Regulacja ta jest niezgodna z zasadą równości wobec prawa zawartą w art. 32 ust. 1 Konstytucji.

10. Projektodawca narusza zasadę równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji) w zakresie, w jakim zastrzega, że w przypadku osób, które pełniły służbę wyłącznie w organach bezpieczeństwa, wysokość świadczeń nie może przekraczać ustalonej wysokości, nawet jeśli osoby te posiadają lata wysługi przed lub po okresie służby. Brak w tym zakresie jakiegokolwiek powiązania z napiętnowanym przez projektodawcę działaniem w postaci pełnienia służby w organach bezpieczeństwa, co stanowi o arbitralnym działaniu prawodawcy.

11. Nie istnieją żadne usprawiedliwione powody do różnicowania sytuacji emeryta policyjnego, który pełnił służbę wyłącznie w organach bezpieczeństwa państwa i emeryta, który pełnił służbę nie tylko w organach bezpieczeństwa państwa.

12. W zakresie dotyczącym policyjnych rent inwalidzkich i zależnych od ich wysokości rent rodzinnych, projektodawca nie wprowadził żadnych mechanizmów chroniących uprawnionych przed całkowitym pozbawieniem ich świadczenia, na skutek wprowadzenia systemu nielimitowanego obniżania wysokości świadczenia o 2% podstawy wymiaru za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa.

13. Przepisy Projektu naruszają istotę prawa do zabezpieczenia społecznego, wynikającego z art. 67 Konstytucji i pozbawiają osoby niepełnosprawne pomocy w zabezpieczeniu ich egzystencji, wbrew gwarancjom art. 69 Konstytucji. Projekt godzi również w dobro rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 ust. 1 Konstytucji).

Odnosząc się do powyższych zarzutów należy przedstawić co następuje:

1. Fakt dobrowolnego podjęcia służby w organach bezpieczeństwa państwa (na rzecz totalitarnego państwa) i pełnienia jej w większości przypadków przez wiele lat, stanowi wystarczające uzasadnienie i wskazuje na celowość obniżenia emerytur i rent tym osobom (oraz pozostałym po nich rencistom rodzinnym), ponieważ de facto nie powinny one nigdy być ustalone na tak korzystnych warunkach. Dlatego też zarzut rażącego naruszenia art. 2 Konstytucji nie jest zasadny.

2. Celem projektu jest wprowadzenie sprawiedliwości społecznej, co stanowi bardzo racjonalną przyczynę ponownego obniżenia świadczeń byłym funkcjonariuszom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa. Trudno porównywać funkcjonariuszy pełniących służbę na rzecz totalitarnego państwa do jakiegokolwiek innej grupy zawodowej, czy społecznej. Stąd wskazana (w opinii profesora Marka Chmaja) argumentacja o możliwości pozbawienia poczucia bezpieczeństwa wszystkich uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych jest nie tylko chybiona, ale wręcz krzywdząca dla innych grup zawodowych, czy społecznych, które autor uwagi próbuje zrównać z funkcjonariuszami pełniącymi służbę na rzecz totalitarnego państwa. Obniżenie świadczeń tej grupie zawodowej nie wynika z nastrojów politycznych, na co wskazuje chociażby fakt, iż to rządząca poprzednio opcja polityczna wprowadziła przepisy obniżające emerytury byłym funkcjonariuszom organów bezpieczeństwa państwa, jednakże jak okazało się w praktyce, w sposób niewystarczający.

3. Pierwsza ustawa dezubekizacyjna okazała się mało skuteczna, w szczególności nie objęła wszystkich rodzajów świadczeń otrzymywanych przez byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa (renty inwalidzkie) oraz pozostałych po nich członków rodzin (renty rodzinne), zaś niesłusznie nabyte wysokie świadczenia nie zostały obniżone w zakładanym zakresie, stąd potrzeba naprawienia niedociągnięć poprzedniej ustawy. Przepisy te wprowadzane są obecnie, ponieważ dotychczasowy ustawodawca nie podjął się ich właściwego przygotowania i wprowadzenia we wcześniejszym okresie.

4. Projektowana ustawa nie karze byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, a jedynie odbiera im niesłusznie przyznanie przywileje w postaci wysokich świadczeń emerytalnych i rentowych. De facto byli funkcjonariusze pełniący służbę na rzecz totalitarnego państwa byli przez lata (w wielu przypadkach przez kilkanaście, a nawet dłużej) w bardzo korzystnej sytuacji, gdyż pobierali (i wciąż pobierają) wysokie emerytury i renty, których od początku w takiej wysokości pobierać nie powinni.

5. Przelicznik obniżenia podstawy wymiaru renty inwalidzkiej, a w konsekwencji wysokości całej renty inwalidzkiej, o 2 % za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, koresponduje ze wskaźnikiem 0,5 % podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa (obniżenie o 2,1 % w stosunku do wskaźnika 2,6 % podstawy wymiaru za każdy rok „standardowej” służby, wynikający z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej). Projektowane przepisy nie przewidują możliwości odebrania całości renty inwalidzkiej. Renty rodzinne stanowią pochodne emerytur i rent inwalidzkich, stąd ich wysokość musi być powiązana z wysokością tych świadczeń – skoro emerytury i renty mają zostać obniżone, nie znajduje uzasadnienia pozostawianie rent rodzinnych w obecnych wysokościach.

6. Zarówno w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego ustawy dezubekizacyjnej z 2009 r., jak i w opinii projektodawców, prawa do świadczeń, które mają zostać zmniejszone projektowaną ustawą nie zostały nabyte słusznie, z uwagi na charakter służby na rzecz totalitarnego państwa. To, że dane prawo zostało nabyte na podstawie obowiązujących w chwili jego nabycia przepisów, nie oznacza zawsze, że zostało ono nabyte słusznie.

Profesor Marek Chmaj w swojej opinii stwierdził, iż podsumowując dotychczasowe orzecznictwo Trybunału w zakresie dopuszczalności ograniczeń zasady ochrony praw nabytych, należy wskazać, że analiza

w tym zakresie wymaga rozważenia: 1. Czy wprowadzone ograniczenia znajdują podstawę w innych normach, zasadach lub wartościach konstytucyjnych? 2. Czy nie istnieje możliwość realizacji danej normy, zasady lub wartości konstytucyjnej bez naruszenia praw nabytych? 3. Czy wartościom konstytucyjnym, dla realizacji których prawodawca ogranicza prawa nabyte, można w danej, konkretnej sytuacji przyznać pierwszeństwo przed wartościami znajdującymi się u podstaw zasady ochrony praw nabytych? 4. Czy prawodawca podjął niezbędne działania mające na celu zapewnienie jednostce warunków do przystosowania się do nowej regulacji? W ocenie Opiniującego, nie zostały spełnione żadne z powyższych warunków dopuszczalności ograniczenia praw nabytych, co świadczy o tym, że regulacje Projektu rażąco naruszają zasadę ochrony praw nabytych.

Projektodawca zadając sobie powyższe pytania udzielił następujących odpowiedzi: 1. Tak – w zasadzie sprawiedliwości społecznej. 2. Nie – przy czym ograniczane są prawa niesłusznie nabyte. 3. Tak – zasadzie sprawiedliwości społecznej można w tej sytuacji przyznać pierwszeństwo przed zasadą ochrony praw nabytych, szczególnie w kontekście trudnej sytuacji materialnej osób będących ofiarami osób, których prawa są ograniczane. 4. Tak – długi okres przejściowy między ogłoszeniem, a realizacją projektowanych przepisów, tj. 11 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, do dnia pierwszej wypłaty obniżonych świadczeń. Skoro więc w ocenie projektodawcy zostały spełnione wszystkie powyższe warunki dopuszczalności ograniczenia praw nabytych (podkreślić należy, że nabytych niesłusznie), nie następuje tu rażąco naruszenie zasady ochrony praw nabytych.

7. Nie ma możliwości całkowitego pozbawienia kogokolwiek świadczenia rentowego. Wystarczyłaby rzetelna analiza przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708), zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową”, ażeby nie podnosić takiego

argumentu. Projektowana ustawa nie prowadzi do pozbawiania kogokolwiek środków do życia i uniemożliwienia mu egzystencji. Świadczenia mają jedynie zostać obniżone w celu zbliżenia ich do świadczeń wypłacanych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto obecnie obowiązujący art. 18 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej zapewnia wszystkim świadczeniobiorcom emerytury lub renty na poziomie gwarantowanego minimum (w wysokości wynikającej z komunikatu Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 lutego 2016 r. w sprawie kwoty najniższej emerytury i renty, dodatku pielęgnacyjnego i dodatku dla sierot zupełnych oraz kwot maksymalnych zmniejszeń emerytur i rent (M.P. z 2016 r. poz. 168)). W najbardziej skrajnym przypadku renta inwalidzka będzie przysługiwała w wysokości najniższej renty (tj. w wysokości 676,75 zł – kwota najniższej renty dla osób częściowo niezdolnych do pracy, przysługująca od dnia 1 marca 2016 r.).

8. W zakresie obniżania wysokości policyjnych rent rodzinnych, z jednej strony faktycznie można wskazać (jak czyni to profesor Marek Chmaj), iż osoby je pobierające nie uczestniczyły bezpośrednio w działaniach aparatu bezpieczeństwa PRL. Z drugiej strony natomiast korzystały z profitów, jakie dawała służba ich małżonków, czy rodziców w organach bezpieczeństwa (w szczególności materialnych wynikających z wyższych uposażeń). Renta rodzinna stanowi świadczenie pochodne od emerytury lub renty inwalidzkiej. Stąd uprzywilejowany (w stosunku do powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych – co jest kwestią bezdyskusyjną) system ustalania prawa do emerytury i renty policyjnej (ustalany z ostatniego, a więc co do zasady najwyższego uposażenia), z którego korzystają również byli funkcjonariusze organów bezpieczeństwa państwa, stawia pozostałych po nich rencistów rodzinnych w sytuacji znacznie korzystniejszej od rencistów rodzinnych otrzymujących świadczenia z ZUSu. Dlatego też obniżenie rent rodzinnych po byłych funkcjonariuszach organów bezpieczeństwa państwa należy traktować jako naturalną, w odczuciu sprawiedliwości społecznej, potrzebę zbliżenia ich świadczeń do tych otrzymywanych przez małżonków, bądź dzieci osób, które poniosły szkodę w wyniku służby tych funkcjonariuszy. Jak wskazano powyżej, art. 18 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej daje gwarancję najniższej renty rodzinnej, a więc nie ma możliwości pozbawić uprawnionego otrzymywania renty rodzinnej.

9. Projektodawca w uzasadnieniu wskazał cechę istotną, ze względu na którą różnicuje się osoby, które pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa w stosunku do pozostałych osób posiadających uprawnienia do świadczeń emerytalno-rentowych z systemu zaopatrzeniowego służb mundurowych. Cechą tą jest właśnie pełnienie określonego rodzaju służby, tj. służby na rzecz totalitarnego państwa, a więc w organach i instytucjach, które systemowo naruszały przyrodzone prawa człowieka i rządy prawa. Konstytucja faktycznie gwarantuje równość wobec prawa podmiotów „równych”, jednakże w tym przypadku nie można jako cechy wspólnej, będącej tu przedmiotem odniesienia, traktować samego faktu posiadania uprawnień do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych. Nie można stawiać znaku równości pomiędzy funkcjonariuszami strzegącymi bezpieczeństwa państwa, obywateli i porządku publicznego (jak np. funkcjonariusze Policji, czy Państwowej Straży Pożarnej), a funkcjonariuszami pełniącymi służbę na rzecz totalitarnego państwa.

10. Zasady ustalania emerytury policyjnej stanowią, że na wysokość wypłacanej emerytury ma wpływ cały okres aktywności zawodowej danego funkcjonariusza. Specyfika zasad ustalania emerytury policyjnej powoduje, iż chcąc realnie obniżyć wiele świadczeń trzeba zastosować limit maksymalnych świadczeń po wszelkich możliwych doliczeniach i zwiększeniach, a więc niejako również za okresy inne, niż stricte służba na rzecz totalitarnego państwa. Nie może być mowy o pozbawianiu prawa do świadczenia za lata pracy poza służbą, ponieważ specyfika ustalania emerytury policyjnej powoduje, iż tzw. lata pracy przed i po służbie mogą w określonym zakresie zwiększyć wysokość pobieranej emerytury, ale jedynie do określonego poziomu. Nie istnieje w systemie zaopatrzenia emerytalnego prawo do świadczenia za lata pracy poza służbą, zaś okresy takiej pracy są ściśle powiązane z emerytura policyjną, gdyż wpływają na jej wysokość.

11. Do projektu wprowadzono autopoprawkę, w wyniku której tzw. maksymalne kwoty emerytur i rent mają obejmować wszystkich funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę na rzecz totalitarnego państwa (bez względu na długość tej służby) oraz pozostałych po nich rencistów rodzinnych. Tak więc nie różnicuje się już sytuacji emeryta policyjnego, który pełnił służbę wyłącznie w organach bezpieczeństwa państwa i emeryta, który pełnił służbę nie tylko w organach bezpieczeństwa państwa.

12. Ponownie należy wskazać na art. 18 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, który gwarantuje wszystkim emerytom i rencistom najniższą emeryturę lub rentę. Jest to wystarczający mechanizm chroniący emerytów i rencistów przed całkowitym pozbawieniem ich świadczenia.

13. Ponieważ ustawa zaopatrzeniowa gwarantuje minimalne emerytury i renty, nie można mówić o naruszeniu istoty praw wynikających z art. 67, 69 i 71 ust. 1 Konstytucji. Wysokość najniższej emerytury i rent określona jest w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i podlega corocznej waloryzacji. Wartości te są takie same dla wszystkich osób uprawnionych do emerytur i rent, bez względu na system emerytalny. Ustawodawca określając kwoty dla minimalnych świadczeń, musiał wziąć pod uwagę konieczność zapewnienia minimum socjalnego, więc nie należy podnosić, że projektowane przepisy komukolwiek uniemożliwią egzystencję. Szczególnie że w ramach świadczeniobiorców Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (wg stanu po waloryzacji w marcu 2016 r.) 131,9 tys. osób pobiera emeryturę w najniższej gwarantowanej wysokości (882,56 zł), 76,7 tys. osób pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy dla osób całkowicie niezdolnych do pracy w najniższej gwarantowanej wysokości (882,56 zł), a 73,2 tys. osób pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy dla osób częściowo niezdolnych do pracy w najniższej gwarantowanej wysokości (676,75 zł).

Zarząd Główny Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów stwierdza, iż zaproponowane rozwiązania należy ocenić negatywnie, co uzasadnia w załączonej opinii kancelarii adwokackiej. Wskazano, iż nowelizacja ustawy budzi poważne wątpliwości natury konstytucyjnej i może naruszać wynikające z zasady demokratycznego państwa prawa zasady: ochrony praw słusznie nabytych, zasadę rzetelnej legislacji, sprawiedliwości i równości, a także naruszać zasadę proporcjonalności i adekwatności środków ustawowych do zamierzonego celu. Stanowisko sprowadza się do negatywnej oceny całego projektu ustawy i samej idei dezubekizacji, szczególnie w jej powtórnym wydaniu.

W załączonej opinii kancelarii adwokackiej przytaczane są argumenty podobne do zarzutów zamieszczonych w opinii profesora Marka Chmaja, dlatego też stanowisko projektodawców do tych uwag jest analogiczne, tj. uwagi nie mogą zostać uwzględnione ze względów przedstawionych powyżej.

Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie” w swoim stanowisku stwierdziła, iż niezależnie od oceny moralnej postępowania osób, które pracowały w instytucjach, których dotyczy projekt, jeżeli zmiany w kraju nie nastąpiły w sposób rewolucyjny to działania odbierające nabyte uprawnienia podważają zaufanie do Państwa. Federacja jest przeciwna podejmowaniu jakichkolwiek działań obniżających zaufanie obywatela do Państwa.

W odpowiedzi należy zauważyć, że projektem ustawy nie są odbierane uprawnienia, a jedynie obniżane świadczenia niesłusznie nabyte i przez wiele lat pobierane w zbyt wysokich kwotach.

Ponadto o ile w zakresie osób objętych zakresem działania projektowanej ustawy, wskazuje się na obniżenie zaufania obywateli do Państwa, o tyle w stosunku do osób, które były ofiarami systemu totalitarnego państwa PRL projektowana ustawa zwiększy ich zaufanie do Państwa i da poczucie wprowadzenia długo wyczekiwanej sprawiedliwości społecznej.

Związek Rzemiosła Polskiego przedstawił stanowisko o charakterze ogólnym, wskazujące na konieczność szerszych zmian w całym systemie emerytalno-rentowym. Wskazano, w szczególności,

iż przedstawiony projekt zmian ustawy jest krokiem w dobrym kierunku. Jednakże z uwagi na prawa nabyte oraz zmiany nie tylko ustrojowe, ale też i organizacyjne, jakie zachodziły w przedstawionym przez projektodawców czasookresie powodują, że ustalanie dla byłych funkcjonariuszy na nowo świadczeń emerytalnych powinno się odbywać w trybie indywidualnym, a nie w drodze stosowania zasady zbiorowej odpowiedzialności.

W odpowiedzi na powyższe należy podkreślić, iż ustalanie na nowo wysokości świadczeń byłym funkcjonariuszom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa odbywać się będzie, zgodnie z projektowanymi przepisami, w trybie indywidualnym, tj. każdej osobie indywidualnie zostanie przeliczona wysokość świadczenia zgodnie z zaproponowanymi w projekcie zasadami.

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy Straży Granicznej wnosi o dokonanie zmian proponowanych przepisów w zakresie żołnierzy WOP będących w strukturach Zwiadu WOP (brygad WOP, GPK i strażnic kadrowych). Według autorów stanowiska doprecyzowanie przepisów w tym zakresie pozwoli by każda decyzja dotycząca obniżenia wysokości emerytury lub renty była wydana na podstawie faktycznie wykonywanych obowiązków i dotyczyć będzie indywidualnie danej osoby. Już Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 stycznia 2012 r. (sygn. akt K 36/09) orzekł, iż „Art. 13a ust. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) jest zgodny z art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. W treści uzasadnienia zawarł, że sama podległość służbowa nie może być podstawą uznania, że ubezpieczony pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944- 1990 oraz treści tych dokumentów. Tylko stanowcze ustalenia faktyczne w kwestii faktycznie wykonywanych przez ubezpieczonego obowiązków służbowych w spornym okresie, pozwolą na prawidłowe zastosowanie prawa materialnego. Postulowane zmiany mają oparcie w zasadzie równości wobec prawa, jak również w zasadzie powagi rzeczy osądzonej.

Wskazane powyżej stanowisko jest niespójne i nie przedstawia jasno oczekiwań jego autorów. Niezależnie jednak od intencji autorów stanowiska, nie znajduje uzasadnienia traktowanie żołnierzy Zwiadu Wojsk Ochrony Pogranicza, pełniących służbę na rzecz totalitarnego państwa, w inny sposób, niż wszystkie pozostałe osoby pełniące służbę na rzecz totalitarnego państwa objęte przepisami projektowanej ustawy.

Zarząd Główny Związku Emerytów i Rencistów Straży Granicznej przedstawił propozycję brzmienia art. 15b ust. 1 i art. 22a ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej oraz wykreślenia przepisów wprowadzających tzw. maksymalne wysokości emerytur i rent. Według autorów stanowiska powyższe zmiany pozwolą na jednoznaczną interpretację przepisów ustawy wykluczającą objęcie nimi żołnierzy zawodowych. Ochroni ona interesy emerytów Straży Granicznej - byłych żołnierzy zawodowych WOP, zakwalifikowanych przez IPN jako pełniących służbę w Zwiadzie WOP i objętych już decyzjami obniżającymi emerytury. Żadna inna formacja wojskowa (oprócz w określonym zakresie WRON), zakwalifikowana do organów bezpieczeństwa państwa, nie została objęta tymi sankcjami. Poza oddziaływaniem ustawy pozostają bowiem żołnierze zawodowi pełniący służbę w organach bezpieczeństwa państwa wymienionych w ustawie lustracyjnej, otrzymujących emerytury i renty na podstawie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i członków ich rodzin. Postulowane zmiany mają oparcie w zasadzie równości wobec prawa, jak również w zasadzie powagi rzeczy osądzonej.

Przedstawione w powyższym stanowisku uwagi stały się częściowo nieaktualne, ponieważ w wyniku uwagi Instytutu Pamięi Narodowej zmieniono treść art. 15b (teraz 15c), art. 22a i art. 24a. Tym niemniej należy wskazać, iż propozycja korekty redakcji wprowadzenia do wyliczenia w art. 15b ust. 1 (oraz art. 22a), poprzez odwołanie się do art. 13 ust. 1 pkt 1b nie jest to rozwiązaniem prawidłowym,

ponieważ to art. 15b (obecnie 15c) stanowi główny przepis merytoryczny w zakresie tzw. dezubekizacji, a art. 13 ust. 1 pkt 1b jest jego konsekwencją. Propozycje rezygnacji z przelicznika 0,5% za okresy służby w SB oraz z maksymalnych wysokości świadczeń emerytalnych i rentowych są nie do przyjęcia, ponieważ są sprzeczne z głównymi założeniami projektu. Ponadto zaproponowane brzmienie przepisów dotyczyłoby wszystkich osób pełniących służbę na rzecz totalitarnego państwa, a nie tylko emerytów Straży Granicznej będących byłymi żołnierzami WOP. Nie jest również prawdą, iż żadna inna formacja wojskowa SB nie była objęta pierwszą dezubekizacją. Nie zostali nią objęci byli żołnierze zawodowi otrzymujący emerytury wojskowe, ponieważ nie nowelizowano w tym zakresie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, poza przepisami dotyczącymi WRON. W kompetencji Ministra Obrony Narodowej pozostaje ewentualne objęcie żołnierzy zawodowych dezubekizacją. Natomiast osoby otrzymujące emerytury policyjne, które w przebiegu swojej kariery zawodowej miały okresy służby w formacjach wojskowych zaliczonych do organów bezpieczeństwa państwa (np. Informacja Wojskowa, Wojskowa Służba Wewnętrzna, Zarząd II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego), jeżeli te okresy zostały uwzględnione przy wysłudze emerytalnej i zostały wskazane w informacji IPN jako okresy służby w organach bezpieczeństwa państwa, miały je przeliczone po 0,7% podstawy wymiaru w wyniku pierwszej dezubekizacji.